

ก้าวสู่อาเซียน ประชาคมแห่งสันติ : พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

ที่มา : http://th.wikipedia.org/wiki/C:Buddhist_monks_in_front_of_the_Angkor_Wat.jpg

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) หรือ “อาเซียน” เป็นองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศสมาชิกทั้งหมด ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ประเทศกัมพูชา ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม ลาว เวียดนาม และพม่าหรือเมียนมา ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ อาเซียนมีพื้นที่ราว ๔,๔๓๕,๕๗๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากรราว ๕๙๐ ล้านคน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีรายได้ประชาชาติ (GDP) ของชาติสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๑.๘ ล้านล้านดอลลาร์ อยู่ในลำดับที่ ๙ ของโลก นับว่าเป็นกลุ่มเศรษฐกิจหรือตลาดที่มีขนาดใหญ่ มีพลังการซื้อและการทำการค้าระหว่างกันที่สำคัญที่สุดกลุ่มหนึ่ง และมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการของอาเซียน นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียน ยังมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ

ประเทศที่ใหญ่ที่สุด คือ อินโดนีเซีย ใหญ่กว่าประเทศที่เล็กที่สุด คือ บรูไนดารุสซาลาม ถึง ๒,๗๐๐ เท่า ในแง่ของประชากร ประเทศที่ใหญ่ที่สุด (อินโดนีเซีย) มีประชากรมากกว่าประเทศที่มีประชากรน้อยที่สุด (บรูไนดารุสซาลาม) ๕๙๐ เท่า และในแง่ของความร่ำรวย ประเทศที่ร่ำรวยที่สุดร่ำรวยกว่าประเทศที่ยากจนที่สุดถึง ๑๔๕ เท่า

การเตรียมความพร้อมที่จะเป็นอาเซียน โดยการส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้ เพื่ออ้าวงไว้ซึ่งสันติภาพ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีของประชาชนบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก จำเป็นต้องมีศาสนาเป็นรากฐานสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางศาสนา ร่วมกันระหว่างประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน

ที่มา : http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c0/Thommanon_Temple%๒C_Angkor%๒C_Cambodia.jpg

เรียนรู้ที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางความคิดและค่านิยม เสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศอย่างมีจริยธรรม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประชาคมอาเซียนร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ร่วมกันในสังคมที่เอื้ออาทร ประชากรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการพัฒนาในทุกด้าน และมีความมั่นคงทางสังคม (Social Security) โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมืออย่างแข็งขันในด้านต่าง ๆ จากการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของกลุ่มต่าง ๆ ในแต่ละประเทศ

การที่ประเทศไทยจะต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือ ค.ศ. ๒๐๑๕ ประเทศไทยจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงประเทศครั้งสำคัญ เนื่องจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จะเกิดเสรีอย่างไร้ข้อจำกัด ทั้งการไหลเวียนของเงินทุน และการเคลื่อนย้ายคนข้ามประเทศใน ๑๐ ประเทศสมาชิก ขณะที่สังคมใหม่จะขยายใหญ่ขึ้นกลายเป็นสังคมอาเซียนที่มีประชากรกว่า ๖๐๐ ล้านคน การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกอาเซียนสามารถที่จะเดินทางหรือส่งผ่านแรงงาน หรือส่งสินค้าเข้าออก ระหว่างประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามยังจำเป็นที่จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความตระหนักรู้ของประชากรในการธำรงรักษา ภูมิปัญญา เชื้อสายวัฒนธรรมและศาสนาที่ตนนับถืออย่างเข้มแข็ง

การเตรียมความพร้อมของคนไทยรุ่นใหม่จึงมีความจำเป็น โดยต้องหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความเข้าใจและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในสังคมที่กว้างขวางขึ้น ไม่ยกเว้นแม้กระทั่งศาสนาของแต่ละประเทศ ที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรมในสังคมอาเซียน ตลอดจนจน

เพิ่มศักยภาพให้กับเด็กและประชาชน ให้ทันกับสถานการณ์โลกที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป โดยเพิ่มทักษะด้านภาษา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบสังคมที่จะขยายใหญ่มากขึ้นในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยได้ใช้โอกาสจากการเข้าร่วมในประชาคมอาเซียน พัฒนาประเทศไทย และลดผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องเรียนรู้ ศาสตร์และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ถึงแก่นที่จะเป็นสารประโยชน์

เพื่อเป็นความรู้และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศอาเซียน ไม่ใช่แค่เรื่องการแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรมเท่านั้น หากแต่ต้องคำนึงถึงการนับถือศาสนาของแต่ละชาติ ซึ่งเป็นเรื่องของวิถีชีวิตความเชื่อความศรัทธา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ ภายใต้เงื่อนไขความสงบสุขด้วยคุณธรรม ซึ่งอาจต้องอาศัยการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยไม่เอาัดเอาเปรียบชาติสมาชิกอาเซียนอื่น แต่ต้องร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อก้าวเดินไปในนามของอาเซียน ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ตามคำขวัญของประชาคมอาเซียนที่ว่า **“หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม”** หรือ **“One Vision, One Identity, One Community”**

ประชาคมอาเซียน จึงเป็นความท้าทายและโอกาสใหม่ของประเทศไทย ที่จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม และศาสนาของภูมิภาค เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมั่นคงและสามารถแข่งขันกับประชาคมโลกต่อไปได้

“สายตรงศาสนา” จะขอนำเสนอเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ ทั้ง ๑๐ ประเทศ โดยในอันดับแรกนี้จะขอเสนอประเทศกัมพูชา เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เรียนรู้ มีความเข้าใจ และพร้อมที่จะเข้าร่วมเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียนอย่างรู้เท่ารู้เรา

ดินแดนประเทศกัมพูชาหรือเขมรนั้น ในอดีตหลายพันปีมาแล้ว เป็นถิ่นฐานของชนชาติมอญ-เขมรอาศัยอยู่สันนิษฐานว่าอพยพมาจากอินเดีย ผ่านเข้ามาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของคาบสมุทรมอินโดจีน แล้วกระจายกันอยู่อย่างกระจัดกระจาย มีอำนาจครอบครองดินแดนคาบสมุทรมอินโดจีนทั้งหมด ได้ผสมผสานกับคนในท้องถิ่นเดิมและกับคนที่อพยพมาที่หลัง ทั้งในชาติพันธุ์และทางวัฒนธรรมมีความเจริญเพิ่มขึ้นตามลำดับ ต่อมาได้มีชาวอินเดียเข้ามาติดต่อค้าขาย และได้

นำเอาวัฒนธรรมอินเดียมาเผยแพร่ด้วย ทำให้กัมพูชารับเอาวัฒนธรรมอินเดียมาด้วย เมื่อพระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาสู่สุวรรณภูมิซึ่งก็รวมถึงดินแดนแถบประเทศกัมพูชาด้วย ทำให้ประเทศกัมพูชาได้รับพระพุทธศาสนาจากอินเดีย และได้รับความเจริญทางด้านจิตใจจนถึงทุกวันนี้ มีผู้สันนิษฐานว่า ศาสนาแรกที่สำคัญของชาวกัมพูชา คือ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาต่อมา คือ พระพุทธศาสนา ศาสนาทั้งสองนี้ ได้วางรากฐานลงในประเทศนี้ ปัจจุบันได้แผ่อิทธิพลออกไปอย่างกว้างขวาง แม้ประชากรส่วนใหญ่จะนับถือพระพุทธศาสนา แต่ศาสนาพราหมณ์ก็ยังมีอิทธิพลไม่น้อย

ตามประวัติศาสตร์ของประเทศกัมพูชา ได้แบ่งเป็นยุคต่าง ๆ ๔ ยุค ดังนี้

๑. ยุคฟูนัน (Funan, Founan) หรืออาณาจักรพนมหรือยุคก่อนเขมร (ปี พ.ศ. ๖๐๐-๑๑๐๐)

“ฟูนัน” เป็นภาษาจีน สันนิษฐานว่า เพี้ยนมาจากคำเขมรว่า พนม ซึ่งแปลว่า ภูเขา ในสมัยนั้นชาวเขมรส่วนใหญ่ นับถือตามความเชื่อดั้งเดิม คือ นับถือตามบรรพบุรุษ ได้แก่ ถือลัทธิโลกธาตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ และผีสังนางไม้ ต่อมา มีการนับถือทั้งศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนา แต่ในราชสำนักและชนชั้นสูงนับถือศาสนาฮินดูนิกายไศวะเป็นหลัก ลักษณะของฟูนันมีความคล้ายคลึงกับอินเดียมาก เพราะได้รับแบบแผนการปกครอง ศิลปะ การช่าง และวิทยาการต่าง ๆ จากชาวอินเดีย

ในยุคฟูนันตอนปลายพระมหากษัตริย์ได้หันมานับถือพระพุทธศาสนา ดังเอกสารฝ่ายจีนในราชวงศ์ซี้ทางภาคใต้ เล่าว่า มีกษัตริย์ฟูนันพระนามว่า เกาณตินยะชัวยรมัน ทรงนับถือศาสนาพราหมณ์มาก่อน ภายหลังทรงนับถือพระพุทธศาสนา ในรัชสมัยนี้ ได้มีพระภิกษุชาวอินเดียรูปหนึ่งชื่อ พระนาคา หรือพระนาคเสน ได้เดินทางไปยังประเทศจีน ได้แวะที่ฟูนันก่อน เมื่อไปถึงประเทศจีน ได้ทูลพระเจ้ากรุงจีนว่า ประเทศฟูนันนับถือศาสนาฮินดูนิกายไศวะ แต่พระพุทธศาสนาก็มีความเจริญรุ่งเรือง มีพระภิกษุสามเณรมาก และในรัชสมัยนี้ ได้มีพระภิกษุชาวฟูนัน ชื่อ สังฆปาละ (ปี พ.ศ. ๑๐๐๒-๑๐๖๕) เป็นผู้เชี่ยวชาญในพระอภิธรรม ได้เดินทางไปสู่ประเทศจีนและได้ศึกษาพระพุทธศาสนาเพิ่มเติมจากพระภิกษุชาวอินเดียจนมีความแตกฉานในพระพุทธศาสนา เป็นที่เคารพศรัทธาของพระเจ้าจักรพรรดิบูตี้ (ครองราชย์เมื่อปี พ.ศ. ๑๐๔๖-๑๐๕๒) ทรงอาราธนาให้ท่านแปลคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็นภาษาจีน เช่น คัมภีร์ “วิมุตติมรรค” ซึ่งแต่งโดยพระอุปติสสะเถระ และยังได้รับนิมนต์จากพระเจ้าบูตี้ให้เป็นผู้สอนธรรมในราชสำนัก นับว่าเป็นชาวฟูนันที่มีชื่อเสียงรูปหนึ่งเป็นที่รู้จักในบรรดาประเทศต่าง ๆ

ที่มา : http://th.wikipedia.org/wiki/C:Bayon_Angkor_in_Cambodia_๐๐๒.JPG

ในพุทธศตวรรษที่ ๑๑ พระเจ้าเกาณตินยะชัวยรมัน ได้ส่งพระมหาเถระชาวเขมร ๒ องค์ ไปช่วยแปลพระไตรปิฎกจีน พระมหาเถระทั้ง ๒ องค์นี้ เป็นนักปราชญ์รู้หลายภาษา โดยเฉพาะภาษาสันสกฤต องค์ที่ได้รับเกียรติบรรจุชื่ออยู่ในพระไตรปิฎกจีน คือ พระมหาเถระเสงโปโลสังฆปาละ เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๑๐๖๗ ในประเทศจีน พระมหาเถระสังฆปาละได้แปลคัมภีร์วิมุตติมรรค อันเป็นคัมภีร์ของพระธัมมจฺฉิเถระในเกาะลังกา เป็นคัมภีร์คู่กับคัมภีร์วิสุทธิมรรค ของพระพุทธโฆษาจารย์ ซึ่งประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานต่างรู้จักชื่อท่านทั้งสองนี้ดีมาก พระเถระเขมรทั้งสองรูปได้ช่วยแปลพระไตรปิฎกเป็นภาษาจีน ต่อมาพระเจ้าอโนรุธธรรมันขึ้นครองราชย์ ทรงมีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า และได้ทรงประกาศถวายพระองค์เป็นอุปาสก ทรงมีพระเกศธาตุเส้นหนึ่งไว้เป็นที่สักการบูชา พระเจ้าอโนรุธธรรมันเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายที่ปรากฏนามในยุคฟูนัน ในระยะเวลานี้อาณาจักรเจนละซึ่งเป็นเมืองขึ้นของฟูนันได้มีอำนาจมากขึ้น ได้ตั้งตัวเป็นอิสระ และต่อมาในปี พ.ศ. ๑๑๗๐ ก็ได้ยกกองทัพมาโจมตีรวมฟูนันเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรเจนละ

๒. ยุคเจนละ (ปี พ.ศ. ๑๑๐๐-๑๓๕๔) อาณาจักรเจนละ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของฟูนัน ถือว่าเป็นยุคของเขมรหรือกัมพูชาที่แท้จริง ซึ่งถือว่าได้เริ่มต้นในสมัยเจนละนี้ พระเจ้าวรมันเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์องค์แรกของสมัยเจนละ ราวปี พ.ศ. ๑๐๕๓ กษัตริย์ในยุคต้นยังคงนับถือศาสนาฮินดูนิกายไศวะเป็นหลัก ต่อมาพุทธศตวรรษที่ ๑๓ ได้มีกษัตริย์ที่นับถือพระพุทธศาสนา คือ สมัยของพระเจ้าชัวยรมันที่ ๑ (ครองราชย์เมื่อปี พ.ศ. ๑๑๕๓-๑๒๕๖) มีหลักฐานแสดงว่าพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง มีศิลาจารึกที่วัดไพรเวียร์ ใกล้เมืองวยาธปุระ เมื่อปี พ.ศ. ๑๒๐๗ กล่าวถึงกษัตริย์สองพี่น้องที่บวชในพระพุทธศาสนา

ที่มา : http://th.wikipedia.org/wiki/C:Yak_Loum.jpg

พระเจ้าชัยวรมันที่ ๑ ได้โปรดให้สร้างวัดถวายเป็นหลักฐานจากข้อบันทึกของหลวงจีนอี้จิง ที่เดินทางไปในอินเดียและผ่านทะเลใต้ว่า สมัยนั้นพระพุทธรูปศาสนาเจริณรุ่งเรืองมาก มีวัดทั่วไปทุกแห่ง มีศาสนาพราหมณ์และพุทธศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ประชาชนทั่วไปนิยมบวชในพุทธศาสนา แม้พวกเจ้านายก็นิยมบวชเช่นเดียวกัน

ในพุทธศตวรรษที่ ๑๔ พระพุทธรูปศาสนาแบบมหายานได้เข้ามาเผยแพร่ในเอเชียอาคเนย์ และเขมรก็ยิ่งได้รับเอาพระพุทธรูปศาสนาแบบมหายานเช่นกัน แต่ก็ไม่มีอิทธิพลมากนักเหมือนเถรวาท ดังนั้นที่กึ่งของหลวงจีนอี้จิง กล่าวว่า ภาคพื้นนี้มีนิกายพระพุทธรูปศาสนาพุทธ มีทั้งนิกายมูลสรวาสตีวาทีนเป็นนิกายในเถรวาทในภาษาสันสกฤต หลังรัชกาลพระเจ้าชัยวรมันไม่นาน อาณาจักรเจนละก็แตกเป็น ๒ ส่วน กลายเป็นเจนละบกหรือเจนละเหนือ กับเจนละน้ำหรือเจนละใต้ ในตอนปลายยุคเจนละน้ำอยู่ในอิทธิพลของชวา หลังจากแยกกันประมาณ ๑ ศตวรรษ ยุคเจนละก็สิ้นสุดด้วยสาเหตุขัดแย้งกับอาณาจักรชวา กล่าวคือ ในตอนกลางพุทธศตวรรษที่ ๑๔ กษัตริย์ราชวงศ์ไศเลนทร แห่งชวา ได้ยกทัพเรือมาตีเจนละจับพระเจ้ามหิปิตวรมันแห่งเจนละตัดพระเศียร ส่วนพระเจ้าชัยวรมันที่ ๒ ซึ่งขึ้นครองราชย์สืบมา ก็ได้ย้ายเมืองหลวงไปตั้งอาณาจักรใหม่ที่อื่น ยุคเจนละจึงสิ้นสุดลง

๓. ยุคมหานคร (ปี พ.ศ. ๑๓๔๕-๑๓๗๕)
ยุคมหานคร ได้แก่ ยุคที่นครวัด นครธม ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ทะเลสาบ และอยู่ทางเหนือของเมืองเสียมราฐ เป็นเมืองหลวงของกัมพูชา เป็นยุคที่อารยธรรมของขอมเจริณรุ่งเรืองมาก มีศิลปะและสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น ทางด้านศาสนาปรากฏว่า พระพุทธรูปศาสนาฝ่ายมหายานเจริณรุ่งเรืองพร้อมกับศาสนาพราหมณ์ ส่วนพระพุทธรูปศาสนาฝ่ายเถรวาทคงเป็นที่นับถืออยู่ในหมู่ประชาชนทั่วไป ส่วนคนชั้นสูงหรือในราชสำนักนับถือพระพุทธรูปศาสนาแบบมหายานและถือลัทธิ

พราหมณ์ ในยุคนี้ได้มีธรรมเนียมถือศาสนาคนละอย่างระหว่างพระราชากับปุโรหิต ถ้าพระราชเป็นพุทธ ปุโรหิตเป็นพราหมณ์ หรือถ้าพระราชถือพราหมณ์ ปุโรหิตถือพุทธ ถือเป็นประเพณีที่ยึดถือต่อกันมาหลายร้อยปี ในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ เริ่มแต่ปี พ.ศ. ๑๗๒๔ ทรงมีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดในประวัติศาสตร์เขมร ทรงทำนุบำรุงพระพุทธรูปศาสนาเจริณรุ่งเรืองที่สุด ทรงย้ายราชธานีไปที่ใดก็จะสร้างวัดวาอารามด้วย พระองค์ทรงเอาใจใส่ในกิจการพระพุทธรูปศาสนา มาก ทรงสร้างปราสาทและพระพุทธรูปจำนวนมากมาย ทรงสถาปนาปราสาทตาพรหมเป็น มหาวิทยาลัยสงฆ์ มีพระมหาเถระเป็นศาสตราจารย์ใหญ่อยู่ถึง ๑๘ องค์ และอาจารย์รองลงมาถึง ๒,๗๔๐ องค์ เป็นผู้สอนพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ยังทรงให้ราชกุมารไปศึกษาพระพุทธรูปศาสนาที่ลังกา แล้วทรงผนวชที่วัดมหาวิหาร ในปลายยุคมหานครศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธฝ่ายมหายานเสื่อมถอยลง คงเหลือแต่เถรวาทที่เจริณรุ่งเรือง และได้รับการนับถือจากคนทุกระดับ ตั้งแต่กษัตริย์ลงไป

๔. ยุคหลังมหานคร (ปี พ.ศ. ๑๓๗๕-ปัจจุบัน)

ประเทศกัมพูชาในตอนต้นของยุคหลังมหานครได้สิ้นอำนาจลง เพราะได้เป็นประเทศราชของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๑๓๗-๒๑๖๑ พอได้รับเอกราชก็เกิดปัญหาสงครามกับเวียดนามบ้าง สงครามภายในบ้าง จนกระทั่งศตวรรษที่ ๒๔ ฝรั่งเศสเริ่มเข้ามามีบทบาทในอินโดจีน และในปี พ.ศ. ๒๔๑๐ กัมพูชาตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงได้เอกราชคืนมา และเรียกชื่อประเทศว่า ราชอาณาจักรกัมพูชา มีเมืองหลวงชื่อ พนมเปญ มีกษัตริย์ครองราชย์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๓ พระนามว่า พระเจ้านโรดมสีหนุ

ในยุคหลังมหานครนี้ พระพุทธรูปศาสนาแบบมหายานและศาสนาพราหมณ์ได้เสื่อมถอยลงไป คงเหลือแต่พระพุทธรูปศาสนาแบบเถรวาท และกษัตริย์ในยุคนี้จึงได้นับถือพระพุทธรูปศาสนาแบบเถรวาทเรื่อยมา กษัตริย์กัมพูชาได้ตั้งราชธานีมหานคร ไปสร้างราชธานีใหม่ที่เมืองสรีสันธอร์ต่อมาปี พ.ศ. ๑๓๗๕ ได้ย้ายไปสร้างราชธานีใหม่ที่พนมเปญ จนถึงในปัจจุบัน ตั้งแต่การสร้างราชธานีใหม่เป็นต้นมา เป็นเวลา ๔๐๐ ปี ประเทศกัมพูชาตกอยู่ในภาวะวิกฤตทางสังคมอย่างรุนแรง ประชาชนทุกข์ยาก พระศาสนาเสื่อมโทรมเนื่องจากเกิดเรื่องภายใน ผู้คนล้มตายกันมาก นครวัด นครธมถูกปล่อยให้ร้างอยู่ในป่า จนมีชาวฝรั่งเศสไปพบเข้าในปี พ.ศ. ๒๔๐๔ จึงได้ทำนุบำรุงรักษาอนุรักษไว้

ปี พ.ศ. ๒๓๘๔ พระเจ้าหริรักรัชมามีธิทรงเสวยราชย์ในกรุงอุดรเมียรชัย พระพุทธรูปศาสนาฉบับเจริณรุ่งเรืองอีก มีพระสงฆ์ชาวกัมพูชาเดินทางมาศึกษายังกรุงเทพฯ กลับไปฟื้นฟูพระพุทธรูปศาสนาในเขมร พระมหาวิมลธรรม (ทอง) ได้จัดการศึกษาของสงฆ์ไทย ตั้ง “ศาลาบาลีชั้นสูง”

ในกรุงพนมเปญ ได้แก่ พุทธิกวิทยาลัยในปัจจุบัน จากนั้น เขมรก็ตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสเกือบ ๑๐๐ ปี การศาสนา ก็ไม่เจริญรุ่งเรือง ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงได้เอกราชคืนมา และเรียกชื่อประเทศว่า ราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมี พระเจ้านโรดมสีหนุเป็นกษัตริย์

ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ พระเจ้านโรดมสีหนุ สละราชสมบัติ ให้พระเจ้านโรดมสุรามฤต พระบิดาขึ้นครองราชย์แทน พระองค์มาตั้งพรรคการเมืองชื่อ สังคมราษฎรนิยม และได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาเมื่อพระบิดาสวรรคต จึงทรงเป็นประมุขรัฐโดยไม่ได้ครองราชย์ พระเจ้านโรดมสีหนุ ทรงคิดตั้งทฤษฎีพุทธสังคมนิยม โดยการปกครองที่ยึดหลัก พุทธธรรมเป็นหลักในการบริหารประเทศ ในช่วงนี้ประเทศ แถบเอเชียอาคเนย์กำลังอยู่ในภาวะการต่อสู้ระหว่างลัทธิ คอมมิวนิสต์ กับระบอบประชาธิปไตย พระเจ้านโรดมสีหนุ จึงถูกปฏิวัติโดยนายพล ลอนนอล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้เปลี่ยน ราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นสาธารณรัฐเขมร นายพล ลอนนอล ได้เป็นประธานาธิบดีคนแรก ทางด้านศาสนาก็ได้ส่งเสริม การทำนุบำรุงจากรัฐเป็นอย่างดี พระสงฆ์เขมรหลายรูปได้มาศึกษา ที่กรุงเทพฯ ได้นำแบบแผนการปกครองคณะสงฆ์ไทยไปใช้ ในกัมพูชา ดังสมเด็จพระสุคันธาธิบดี (ปาน) ได้ไปศึกษาที่ กรุงเทพฯ แล้ว ได้นำแบบแผนของคณะธรรมยุตไปใช้ในกัมพูชา ทำให้พระสงฆ์ในกัมพูชามี ๒ นิกาย เช่นไทย คือ นิกาย ธรรมยุต และมหานิกาย ทางด้านการศึกษาของสงฆ์ก็ได้ นำ แบบแผนไปจากประเทศไทย เช่น มีมหาวิทยาลัยสงฆ์ ที่ตั้งขึ้น โดย พระเจ้านโรดมสีหนุ เรียกว่า “มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา พระสีหนุราช” มีการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี และโท ตามลำดับ

ปัจจุบันพระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชามีความ เจริญขึ้นมามาก แต่แนวทางการปฏิบัติและการศึกษาเล่าเรียน ยังไม่แผ่ขยายออกไปมากนัก อยู่จำกัดในวงแคบ และไม่ค่อยมีความเป็นเอกภาพในเชิงการปฏิบัติให้เป็น แนวเดียวกัน สมดังพระนักปราชญ์ชาวกัมพูชารูปหนึ่งพูดไว้ว่า “พระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชาเปรียบเหมือนต้นโพธิ์ใหญ่ ต้นหนึ่ง ล้มลงถึงพื้นแผ่นดิน แล้วออกไป ออกกราก แตกกิ่ง แตกก้านขึ้นมาใหม่”

แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาของพระสงฆ์ก็มีการพัฒนา ขึ้นมาเรื่อย ๆ จนถึงบัดนี้ โดยมีการศึกษาพระธรรมวินัย และภาษาบาลีขยายกว้างออกไปทั่วประเทศ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๔๒ มีพระสงฆ์สอบธรรมวินัยชั้นตรี โท เอก ทั้งหมด ๒๘,๗๕๒ รูป โรงเรียนพุทธิกปฐมศึกษา มีห้องเรียน ๒๔๗ ห้อง โรงเรียนพุทธิกมัธยมศึกษามี ๖ แห่ง มีพระนักศึกษาทั้งหมด ๘๔๘ รูป และมีสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาชื่อว่า พุทธิกอุดมศึกษาพระสีหนุราช ตั้งอยู่ในกรุงพนมเปญ มีพระนิสิตนักศึกษาเล่าเรียน ประเทศกัมพูชา มีพระไตรปิฎกมานานแล้ว จารึกลงในใบลาน เขียนเป็นตัวหนังสือเขมรโบราณเป็นภาษาบาลี ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๔๗๓ กรมชำระพระไตรปิฎกแห่งวิทยาลัย พุทธศาสนบัณฑิต ได้เริ่มตรวจชำระและแปลจากภาษาบาลี มาเป็นภาษาเขมรในพระราชบรรณาลัย (ห้องสมุด) กัมพูชา ณ เมืองพนมเปญ การสร้างพระไตรปิฎกฉบับนี้อยู่ใต้ พระบรมราชูปถัมภ์ของพระเจ้าสมเด็จพะศรีสุวตมมุนีวงศ์ พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี ชำระแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๗๓ รวมทั้งหมดได้ ๒๒๐ เล่ม แบ่งเป็นวินัยปิฎก ๒๓ เล่ม คือ นับตั้งแต่เล่มที่ ๑ ถึงเล่มที่ ๒๓ พระสูตรตันตปิฎกมีทั้งหมด

ที่มา : http://wikitravel.org/en/Image:Angkor_lake.jpg

ที่มา : <http://www.sxc.hu/photo/๒๗๗๒๖๖>

๖๔ เล่ม นับตั้งแต่เล่มที่ ๒๔ ถึงเล่มที่ ๗๗ และพระอภิธรรมปิฎก มีทั้งหมด ๓๓ เล่ม นับตั้งแต่เล่มที่ ๗๘ ถึงเล่มที่ ๒๒๐ รวมหน้าทั้งหมด ๓๖,๖๓๐ หน้า การแปลและจัดพิมพ์ พระไตรปิฎกของกัมพูชาจะมีทั้งภาษาบาลีและภาษาเขมร อยู่ในเล่มเดียวกัน โดยจัดพิมพ์ภาษาบาลีอยู่ด้านซ้ายมือ และภาษาเขมรอยู่ด้านขวามือ จึงทำให้พระไตรปิฎกของกัมพูชามีจำนวนเล่มมากกว่าพระไตรปิฎกของไทยซึ่งมี ๔๕ เล่ม เพราะแยกภาษาบาลีและภาษาไทยออกจากกัน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ประเทศไทย โดยกรมการศาสนา ได้จัดทำพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี-เขมร โดยถ่ายเอกสารจากต้นฉบับเดิมจัดทำเป็นรูปเล่มสวยงามนำไปมอบถวาย คณะสงฆ์ประเทศกัมพูชา เนื่องจากขณะนั้นพระไตรปิฎกของประเทศกัมพูชาหาได้ยากเพราะพิษของสงครามกลางเมือง ทำให้คณะสงฆ์ของประเทศกัมพูชาได้มีพระไตรปิฎกสำหรับศึกษาเล่าเรียนมาจนถึงปัจจุบันนี้

การปกครอง คณะสงฆ์กัมพูชาปัจจุบัน คือ เอาแบบ การปกครองที่กำหนดด้วยพระราชบัญญัติ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ และพระราชบัญญัติลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๔๘๖ แต่พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๒

การปกครองคณะสงฆ์ถูกแบ่งเป็นคณะ คือ คณะมหานิกาย ปัจจุบันมีพระมหาสุเมธาธิบดี (เทพ วงศ์) เป็นสมเด็จพระสังฆราช และมีพระราชคณะอีก ๓๕ รูป คือ ชั้นเอกมี ๓ รูป ชั้นโทมี ๖ รูป ชั้นตรีมี ๖ รูป และชั้นจัตวามี ๒๐ รูป ส่วนคณะธรรมยุตปัจจุบันมีพระสุคันธธาธิบดี (บัว ศรี) เป็นสมเด็จพระสังฆราช และมีพระราชคณะอีก ๒๒ รูป คือ ชั้นเอกมี ๒ รูป ชั้นโทมี ๓ รูป ชั้นตรีมี ๔ รูป และชั้นจัตวามี ๑๓ รูป

ฐานานุกรมบรรพชิต พระมหากษัตริย์ทรงเป็น

พระประมุขพระองค์เดียวแห่งคณะสงฆ์กัมพูชาทั้งหมด ส่วนนิกายทั้งสอง มีสังฆนายกเฉพาะของตน ไม่สังกัดซึ่งกัน และกัน แต่ละนิกายดูแลเอาใจใส่เฉพาะพระสงฆ์และวัดของตน สังฆนายกแห่งคณะนิกายทั้งสองต้องได้รับการสถาปนาจากพระมหากษัตริย์ และแต่ละองค์ต้องคัดเลือกจากมนตรีสงฆ์ชั้นสูงสุด (ชั้นเอก) ของทั้งสองคณะ

สังฆมนตรีแบ่งออกเป็น ๔ ชั้นด้วยกัน รวมเรียกว่า “พระราชคณะ” การขึ้นสมณศักดิ์ ได้แก่ ชั้นราชาคณะ ต้องกราบบังคมทูลให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ลงพระปรมาภิไธย โดยมีการเสนอชื่อจากพระสังฆนายกของแต่ละนิกาย และความเห็นรวมจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ แต่ละชั้น ราชคณะได้ถูกคัดเลือกมาจากราชคณะชั้นล่าง ๆ เป็นลำดับไป

การแต่งตั้งพระภิกษุรูปใดเป็นพระราชคณะ ชั้นจัตวา ซึ่งเป็นชั้นล่างสุด พระภิกษุรูปนั้นต้องมีพรรษาอย่างน้อย ๒๐ พรรษาขึ้นไป การเลื่อนสมณศักดิ์ที่ฐานานุกรม ต้องให้พระสังฆนายกแห่งนิกายนั้น ๆ เป็นผู้พิจารณา โดยการเห็นชอบของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงธรรมการ

สภาสงฆ์ มี ๓ ระดับ คือ

๑. สภาชั้นสูง หรือเถระสภาสำหรับแต่ละนิกาย ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาของสังฆนายกในแต่ละนิกาย

๒. สภาชั้นหนึ่ง หรือสภาเจ้าคณะจังหวัดซึ่งอยู่ใต้การปกครองของเจ้าคณะจังหวัด

๓. สภาชั้นสอง หรือสภาเจ้าคณะอำเภอ ซึ่งอยู่ใต้การปกครองของเจ้าคณะอำเภอ

แต่ละเถระสภาต้องมีประธานหนึ่งรูป และสมาชิกอีก ๙ รูป สำหรับคณะมหานิกาย มีสมาชิก ๕ รูป สำหรับคณะธรรมยุต แต่ละสภาต้องมีเลขาธิการหนึ่งรูป และรองเลขาธิการหนึ่งรูป สมาชิกแห่งสภาเหล่านั้นต้องได้รับแต่งตั้ง

จากพระมหากษัตริย์ ตามคำแนะนำของ
สังฆนายก และหลังจากได้รับความเห็นชอบ
ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
สมาชิกต้องได้รับคัดเลือกมาจากมนตรี
ชั้นสูง ประธานจะต้องคัดเลือกมาจาก
พระราชอาคันตุกะชั้นเอก ส่วนเลขาธิการ
ต้องคัดเลือกมาจากพระสงฆ์
ชั้นฐานานุกรม

สภาสงฆ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องมี
ความรู้ทางศาสนาอย่างชัดเจน พร้อมทั้ง
ความเข้าใจเกี่ยวกับอภิปรัชญาศาสนา
รวมทั้งความเข้าใจทางโลกด้วย

ผลกระทบจากสงคราม
กลางเมือง พระพุทธศาสนาในกัมพูชา
ปัจจุบันหลังจากใช้ระบอบการปกครอง
แบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์
(ปี พ.ศ. ๒๕๒๘) ทำให้มีผลกระทบต่อ

พระพุทธศาสนาอย่างมาก แม้จะเปลี่ยนการปกครองมาเป็น
สาธารณรัฐ พระสงฆ์ก็ได้รับผลกระทบไปด้วย จนปัจจุบันนี้
เด็กหนุ่มสาวที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตกมีความสัมพันธ์
กับวัดและพระสงฆ์น้อยลง การบวชเรียนก็มีแต่ในชนบท
เท่านั้น พระภิกษุสามเณรที่ศึกษาเล่าเรียนในเมืองอาศัย
นิตยภัต ไม่บิณฑบาต กิจกรรมทางศาสนาทางด้านสังคม
มากกว่าคุณค่าทางจิตใจ การปฏิบัติสมาธิภาวนาไม่ได้รับความ
นิยม ประชาชนมีศรัทธาไม่มั่นคงในพระพุทธศาสนา
มากนัก แม้จะมีการรื้อฟื้นระบบกษัตริย์ขึ้นมาอีกครั้งก็ตาม
ปัจจุบันมีพระสงฆ์กัมพูชามาศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยสงฆ์
ของประเทศไทยมากขึ้น

สรุปคือ สถานการณ์ทางพระพุทธศาสนามีความเจริญ
รุ่งเรืองหรือเสื่อมถอย ก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางบ้านเมือง
เป็นสิ่งสำคัญ คาดว่าพระพุทธศาสนาในกัมพูชาในยุค
การปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ จะมีความเจริญรุ่งเรือง
ต่อไปได้

อิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อประเทศกัมพูชา

๑. ด้านสังคม พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อ
ประชาชนกัมพูชา ถึงแม้ว่าบ้านเมืองจะตกอยู่ในภัยสงคราม
การแก่งแย่งระหว่างผู้มีอำนาจไม่เคยขาดสาย ถึงแม้ว่าในช่วงที่
เขมรแดงเรืองอำนาจในกัมพูชา ได้ล้มล้างพระพุทธศาสนา
โดยหวังจะให้สิ้นซาก แต่ก็ทำลายได้เพียงแค่ว่ารูปแบบและ
ส่วนประกอบภายนอกเท่านั้น ไม่สามารถทำลายพระพุทธศาสนา
ที่มีอยู่ในใจคนเขมรได้ เพราะได้ฝังลึกอยู่ในใจเป็นเวลาช้านาน
มรดกอันล้ำค่าที่พระพุทธศาสนามอบให้กับกัมพูชานั้นมีค่า
เกินกว่าจะนับได้ เพราะได้แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของคนเขมร
ไปแล้ว มีอิทธิพลต่อแนวคิด วิถีชีวิตของชาวเขมร วัดวา

ที่มา : <http://www.sxc.hu/photo/๒๗๗๒๔๖>

อารามต่าง ๆ ได้เป็นที่พึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชน ทางด้าน
ศิลปวัฒนธรรม ได้มีสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่ามากมาย
เช่น นครวัด นครธม เป็นต้น ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญ
ทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นมรดกสำคัญของกัมพูชา

๒. ด้านการเมือง การเมืองกัมพูชามีความ
เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในอดีตกาล พระมหากษัตริย์
ทรงปกครองบ้านเมืองโดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
เป็นแนวทาง แม้ว่าในอดีตจะมีการนับถือพระพุทธศาสนา
ปนกับศาสนาพราหมณ์ แต่ก็ไม่ได้เกิดความขัดแย้งใด ๆ เลย
แต่กลับเอื้อต่อกัน เป็นประโยชน์ต่อการปกครอง หลักธรรม
คำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นอนุภรณ์สำคัญในการ
ปกครองให้ประชาชนอยู่กันอย่างสงบสุข ปกครองให้เป็น
ปึกแผ่นได้โดยง่าย แม้ในปัจจุบัน รัฐบาลก็ได้เอาใจใส่กิจการ
พระศาสนาพอสมควร พระสงฆ์ได้มีอิทธิพลทางการเมือง
อยู่มาก เมื่อมีเหตุการณ์วิกฤตทางบ้านเมือง พระสงฆ์ได้มี
ส่วนร่วมและมีเสรีภาพในการเดินประท้วงรัฐบาลได้ ทางด้าน
การศึกษา ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น ได้แก่
มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาพระสิหนุราช อันเป็นสถาบัน
การศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ชาวเขมร

๓. ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนชาวเขมรส่วนใหญ่
มีอาชีพเกษตรกรรม แม้ความเป็นอยู่ของประชาชนจะยัง
ขัดสนอยู่ แต่สิ่งหนึ่งที่ชาวเขมรเรียกร้อง คือ สันติภาพ
ให้บ้านเมืองมีความสงบสุขโดยปราศจากการแก่งแย่งกัน

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ประชาชนชาวเขมรมีอยู่และ
ไม่เคยขาดสน คือ พระพุทธศาสนาที่มีอยู่ในใจ ซึ่งย่อมหมายถึง
สันติภาพที่จะเกิดขึ้นในชุมชนอาเซียนในอนาคต

ประเทศกัมพูชา

จำนวนประชากร	๑๔,๘๐๕,๐๐๐ คน (กรกฎาคม ๒๕๕๒)
เชื้อชาติ	ชาวเขมร ๘๕% ชาวจีน ๕% ชาวเวียดนาม ๕% อื่น ๆ เช่น ชาวไทย ชาวลาว ชาวจาม ชาวกระยาจ ชาวกระแตร์ ชาวเสตียง ชาวเมรญ และชาวเมือร์ ๓% เป็นต้น
ภาษา	ภาษาเขมรเป็นภาษาทางการ ส่วนภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเวียดนาม ภาษาไทย และภาษาจีน
ศาสนา	รัฐธรรมนูญกัมพูชาบัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะมีผู้นับถือพระพุทธศาสนา ๙๕% ศาสนาอิสลาม ๓% ศาสนาคริสต์ ๑.๗% ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ๐.๓%
จำนวนพระสงฆ์	ประมาณ ๓๐,๐๐๐ รูป (พ.ศ. ๒๕๕๔)
จำนวนวัด	ประมาณ ๓,๐๐๐ วัด (พ.ศ. ๒๕๕๔)
ประวัติศาสตร์	กัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านติดกับไทย มีประวัติศาสตร์อารยธรรมยาวนาน นครวัดและนครธมนับเป็นสิ่งก่อสร้างที่อัศจรรย์ชิ้นหนึ่งในเอเชีย ศิลปวัฒนธรรมที่งดงามของกัมพูชามีความคล้ายคลึงกันมากกับศิลปวัฒนธรรมไทย ภาษาเขมรมาจากรากศัพท์สันสกฤต จึงมีคำหลายคำในภาษาเขมรที่คุ้นหูคนไทย นอกจากนี้ อิทธิพลทางวัฒนธรรมของฝรั่งเศสยังคงมีให้เห็นในเมืองหลวงและต่างจังหวัด

ที่มา : <http://watmai.atspace.com/kambodia.htm> และหนังสือ ๑๐๐ ปี กรมเสนาบดี

สำหรับในส่วนของการศาสนาได้มีการเตรียมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อสร้างความสมานฉันท์ และการเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาให้เป็นประชาคมแห่งสันติ โดยกรมการศาสนาได้จัดทำร่างแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่จะเสริมสร้างให้ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขด้วยคุณธรรม ทั้งนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เนื่องจากประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ASEAN Community ๒๐๑๕) นับเป็น "จุดเปลี่ยน" ครั้งสำคัญของไทย ที่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศจะหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวในอนาคต ซึ่งจะมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง และสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนหลักการที่เป็นสากลและยังคงเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ กล่าวคือ เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) ที่มีคุณธรรมเป็นรากฐานของการดำรงอยู่และการพัฒนาร่วมกัน โดยได้มีการกำหนดกลยุทธ์ไว้หลายประการ อาทิ การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประชาคมอาเซียนในด้านการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร แบ่งปัน และมีจิตสาธารณะ การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประชาคมอาเซียนในการรักษาความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยคุณธรรม การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพความมั่นคงและความยั่งยืนของภูมิภาคอาเซียนด้วยคุณธรรม

